

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นิตยสารต่าง ๆ ที่วางตลาดนั้น นอกเหนือจากเนื้อหาสาระสำคัญภายในเล่มซึ่งเป็นจุดขายที่สำคัญแล้ว อีกจุดขายหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันคือ การออกแบบจัดวางรูปเล่ม ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์แรกที่จะดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน นิตยสารที่มีการออกแบบจัดวางรูปเล่มได้สะดุดตาดึงดูดใจ ถือได้ว่าประสบความสำเร็จไปแล้วส่วนหนึ่ง (รูปนันท อ่อนศรี 2550 : 1) นักออกแบบทั่วไปจึงมีความคิดในการออกแบบให้ดีที่สุดและสวยงามที่สุด โดยใช้เทคนิค เช่น การพิมพ์ 4 สี 5 สี หรือ 6 สี กระดาษพิเศษใช้เทคนิคเคลือบต่าง ๆ ในงาน ซึ่งเป็นวิธีการในระดับปกติในการทำงานออกแบบสิ่งพิมพ์ ส่งผลให้ชิ้นงานที่ออกมาจะมีคุณภาพที่ดี ในขณะที่ต้นทุนในการผลิตก็จะสูงขึ้นเช่นกัน

วิชา 803 460 การออกแบบนิตยสาร (Magazine Design) และวิชา 803 367 การจัดทำนิตยสาร (Magazine Production and Publishing) เป็นวิชาที่มีความสำคัญในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิเทศศาสตร์ แขนงวารสารและหนังสือพิมพ์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นวิชาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจการออกแบบและจัดทำนิตยสาร ซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีบทบาทสำคัญในสังคมไทย โดยการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และด้วยการเรียนวิชานี้มีความจำเป็นอย่างมากที่นักศึกษาจะต้องฝึกปฏิบัติการออกแบบและจัดทำนิตยสารด้วยตนเอง จึงมีการมอบหมายให้นักศึกษาจัดทำโครงการฝึกปฏิบัติผลิตนิตยสาร ซึ่งนักศึกษาจะได้ฝึกปฏิบัติการผลิตนิตยสารที่เป็นสิ่งพิมพ์ เริ่มตั้งแต่การเตรียมเนื้อหา การออกแบบจัดหน้า การจัดจำหน่าย นักศึกษาจึงจะสามารถเข้าใจกระบวนการผลิตนิตยสารอย่างแท้จริง

แต่ปัญหาหลักที่เกิดขึ้น คือ ต้นทุนในการผลิตที่สูงมาก อันเกิดจากความเข้าใจของนักศึกษาที่คิดว่าการลงทุนสูงจะทำให้นิตยสารมีความสวยงามได้ ขณะเดียวกันการลดต้นทุนอาจจะทำให้ผลงานที่ผลิตออกมามีความสวยงามลดลง ซึ่งคงจะปฏิเสธไม่ได้ว่า การผลิตนิตยสารที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์นั้นมีความจำเป็นจะต้องใช้งบประมาณในการพิมพ์ค่อนข้างสูงมาก แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมีแนวทางมาช่วยให้การผลิตนิตยสารนั้นใช้ต้นทุนน้อยลง แต่สามารถคงความสวยงามน่าสนใจอยู่

โดย Supon Design Group (1996 :8) ได้กล่าวถึงแนวคิดการออกแบบในงบประมาณที่จำกัด (Design on Budget) ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาความคิด และเป็นโอกาสที่จะทดลองใช้ความพิเศษในการผลิตที่ต้นทุนต่ำ สร้างความน่าสนใจให้กับงานออกแบบ และกล่าวว่าต้นทุนต่ำไม่ได้หมายความว่างานออกแบบสำคัญน้อยลงไปตามมูลค่า แต่สิ่งที่สำคัญประการแรกคือ การเริ่มจากความคิดที่ตีผสมผสานกับข้อจำกัด นักออกแบบที่จะประสบความสำเร็จต้องสามารถสร้างผลงานออกแบบที่เป็นแบบ Original Idea ที่ประหยัดและคุ้มค่า

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความคิดว่า หากมีการค้นพบแนวทางการออกแบบจัดทำนิตยสารที่สามารถช่วยให้นักศึกษาเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง แต่นิตยสารยังคงมีความสวยงาม น่าสนใจ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสอนวิชาเกี่ยวกับการออกแบบจัดทำนิตยสาร โดยให้นักศึกษานำแนวทางนี้ไปใช้กับโครงการฝึกปฏิบัติผลิตนิตยสาร เพื่อที่จะได้ผลงานอันเป็นต้นแบบที่ดีให้กับนักศึกษารุ่นต่อไป อีกทั้งหวังว่าจะเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายให้กับคณะวิชา ผู้ปกครอง และนักศึกษาได้อีกหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบนิตยสารเพื่อลดต้นทุนการผลิตสำหรับโครงการฝึกปฏิบัติผลิตนิตยสารของนักศึกษา ที่ยังคงมีความสวยงามและน่าสนใจ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการสอนสำหรับโครงการฝึกปฏิบัติผลิตนิตยสารของนักศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานิติศาสตร์ ที่จัดทำโครงการฝึกปฏิบัติผลิตนิตยสาร
2. ศึกษาเฉพาะปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบกราฟิกและจัดทำรูปเล่มของนิตยสารที่มีผลต่อความสวยงามของนิตยสาร จะไม่ครอบคลุมถึงการผลิตเนื้อหาและการจัดจำหน่าย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ของการทำวิจัยครั้งนี้คือ ทำให้ทราบถึงแนวทางการออกแบบนิตยสารเพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเป็นวิธีการใหม่ที่จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการผลิต โดยยังคงไว้ซึ่งความสวยงาม น่าสนใจ และสามารถนำวิธีการนี้ไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติการออกแบบสำหรับโครงการฝึกปฏิบัติผลิตนิตยสาร รวมถึงการนำผลงานของนักศึกษาที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นตัวอย่างให้กับนักศึกษารุ่นต่อไปได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการออกแบบนิตยสาร หมายถึง หลักการและแนวคิดการออกแบบ เทคนิคการออกแบบ การเลือกใช้องค์ประกอบในการออกแบบ การกำหนดรูปแบบและการจัดวางหน้า ขนาดรูปเล่ม กระดาษและวัสดุพิมพ์ ตลอดจนวิธีการทำงานออกแบบนิตยสารที่จะช่วยให้เกิดการลดต้นทุนการผลิตได้

โครงการฝึกปฏิบัติผลิตนิตยสาร หมายถึง โครงการที่เกิดขึ้นมาจากการเรียนการสอนในรายวิชาเกี่ยวกับการผลิตนิตยสาร ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ แขนงวิชาการสารและหนังสือพิมพ์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร

ต้นทุนการผลิต หมายถึง ต้นทุนและ/หรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้าหรือบริการ รวมถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของธุรกิจ สำหรับโรงพิมพ์ ต้นทุนที่เข้ามาเกี่ยวข้องตั้งแต่การประเมินราคางานพิมพ์ ซึ่งผู้รับงานพิมพ์จำเป็นต้องเข้าใจถึงต้นทุนในการผลิตแต่ละขั้นเพื่อนำมาคิดราคาพิมพ์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2532 : 166)